

ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ

Досягнення та
виклики
від прийняття
закону до
сьогодні

MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK
Danida

Ця публікація підготовлена в рамках проекту «Права людини для України», який виконується Програмою розвитку ООН в Україні та фінансується Міністерством закордонних справ Данії протягом 2019–2023 рр.

Думки, висновки чи рекомендації належать авторам та упорядникам цього видання і не обов’язково відображають погляди Міністерства закордонних справ Данії, Програми розвитку Організації Об’єднаних Націй чи інших агенцій ООН.

Автор публікації: **Тетяна Олексіук**, експертка ПРООН з доступу до публічної інформації.

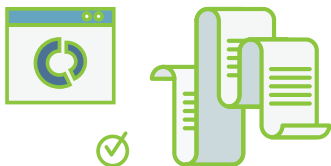

5	ВСТУП
6	ЯКІСНИЙ ЗАКОН ТАКОЖ ПОТРЕБУЄ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ
9	ПОВНОВАЖЕННЯ ОМБУДСМАНА У СФЕРІ ДОСТУПУ
11	ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА НОВИЙ КОНТРОЛЮЮЧИЙ ОРГАН У СФЕРІ ДОСТУПУ
14	ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО – РУШІЙ ПРОГРЕСУ В ДОСТУПІ
15	ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ І ВІДКРИТІ ДАНІ
17	ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ І ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ
19	ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ
21	ДЖЕРЕЛА

ВСТУП

Прийняття структурованого, чіткого та якісного законодавства про доступ до публічної інформації 2011 року стало суттєвим кроком у розвитку прозорого та підзвітного державного управління, протидії корупції та забезпеченні досягнення Цілей сталого розвитку в Україні. Проте впровадження цих стандартів зайняло тривалий час, зустріло чимало перешкод і наразі потребує вирішення низки проблемних питань. Деякі зі способів вирішення цих викликів перебувають у площині вдосконалення законодавства, однак більшість їх полягає саме у добросовісному та акуратному виконанні всіма учасниками процесу своїх передбачених законом обов'язків. Якіснішого дотримання права на доступ до публічної інформації можна досягти завдяки підвищенню рівня обізнаності розпорядників, а також заходам, які зменшать навантаження на розпорядників у зв'язку з підготовкою відповідей на запити, наприклад, через оприлюднення в різний спосіб передбачених законом категорій інформації. Дієве та вчасне притягнення до відповідальності за порушення законодавства про доступ разом із механізмами швидкого вирішення спорів у цій сфері, безумовно, справить позитивний вплив на ситуацію.

Ця аналітична записка має на меті зробити огляд загальної картини стану імплементації законодавства про доступ до публічної інформації в Україні для всіх зацікавлених, ідентифікувати виклики, які постали у сфері доступу, а також запропонувати рекомендації для усунення виявлених проблемних аспектів.

ЯКІСНИЙ ЗАКОН ТАКОЖ ПОТРЕБУЄ ЗУСИЛЬ ДЛЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ

Запровадження зрозумілого, передбаченого законом механізму доступу до публічної інформації було однією з нагальних потреб громадянського суспільства в Україні на початку двотисячних років. Журналісти-розслідувачі, громадські активісти та просто небайдужі громадяни швидко опанували цей дієвий спосіб протидії корупції після прийняття закону, виявляючи та контролюючи належність витрачання бюджетних коштів, розподілення земельних ресурсів і статки державних службовців через доступ до їхніх декларацій.

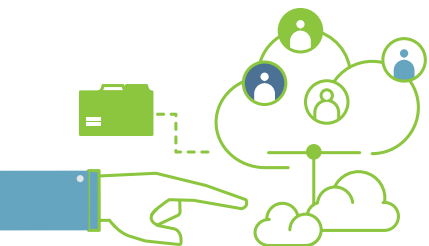
Завдяки тому, що прийнятий 2011 року Закон України «Про доступ до публічної інформації» [1] базувався на кращих міжнародних стандартах, розроблених свого часу всесвітньо визнаною громадською організацією Article 19, уже 2012 року увійшов до топ-десятки найкращих законів про доступ у світі за рейтингом Global Right To Information Rating. Безсумнівною перевагою закону була його автономність, він містив чіткі критерії та механізми і не був надто пов'язаний з іншими нормами українського законодавства, часто погано систематизованого та сповненого колізій.

Перше згадування про доступ до інформації після здобуття Україною незалежності 1991 року ми знаходимо в статті 34 Конституції України, яка проголосила право громадян України вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово

або в інший спосіб – на свій вибір. Друга частина цієї статті передбачила законні підстави для обмеження такого права, що пізніше знайшло розвиток у положеннях Закону України «Про доступ до публічної інформації» та судовій практиці. Прийнятий 1992 року і чинний дотепер Закон України «Про інформацію» встановив засади правового регулювання доступу до інформації, хоча й містить низку положень, які допускають двозначне тлумачення. Фундаментальною стала зміна підходу до статусу інформації, яку державні органи та органи місцевої влади створювали або збирали в ході своєї діяльності. Так, Закон України «Про доступ до публічної інформації» відніс всю інформацію, створену або отриману розпорядником у процесі виконання своїх повноважень, до публічної і визначив, що доступ до неї можна обмежити лише за умови проходження тесту на наявність шкоди від її поширення. І дотепер, незважаючи на численну судову практику, не вдалося перебороти небажання розпорядників публічної інформації застосовувати так званий трискладовий тест – юридичний механізм перевірки правомірності засекречення інформації, який розпорядники публічної інформації зобов'язані застосовувати.

Це правило, передбачене частиною другою статті 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації», суголосне з частиною другою статті 10 Європейської конвенції з прав людини та вимагає від посадових осіб розпорядників ідентифікації та проведення оцінки конфліктуючих інтересів – інтересу суспільства знати та законного права осіб обмежити поширення тієї чи іншої інформації. Такий механізм перевірки, безумовно, відповідає кращим стандартам права на свободу вираження, проте вимагає від посадовців високого рівня знань, правосвідомості та відповідальності у прийнятті рішень. Наразі судова практика свідчить, що розпорядники публічної інформації віддають перевагу формальним відмовам, посилаючись на спеціальний режим доступу до документа чи інформації, і уникають брати на себе відповідальність за оцінювання суспільної ваги інформації. Численні тренінги для розпорядників мають стабільно високий попит, проте швидка плинність кадрового складу розпорядників і низький рівень їхньої зацікавленості у прийнятті самостійних рішень блокують кардинальні зміни.

Тож у період з 2011 до 2015 року зусилля громадських активістів були спрямовані більше на напрацювання судової практики, яка б конкретизувала та тлумачила положення закону про те, (i) чи є окремі види інформації однозначно відкритими, (ii) яким чином розпорядники мають застосовувати трискладовий тест як механізм оцінки відкритості інформації, а також (iii) хто є розпорядниками публічної інформації. Саме завдяки таким зусиллям у 2013–2014 роках очевидним став обов'язок розпорядників надавати копії декларацій державних службовців і депутатів, що створило підґрунтя для багатьох журналістських антикорупційних розслідувань. Важливим етапом у формуванні підходів до надання доступу до публічної інформації стало прийняття Постанови Пленуму Вищого адміністративного суду України № 10 від 29 вересня 2016 року. Цей документ дав відповіді на численні питання, які в судовій практиці часом вирішувалися у контраверсійний спосіб.

ПОВНОВАЖЕННЯ ОМБУДСМАНА У СФЕРІ ДОСТУПУ

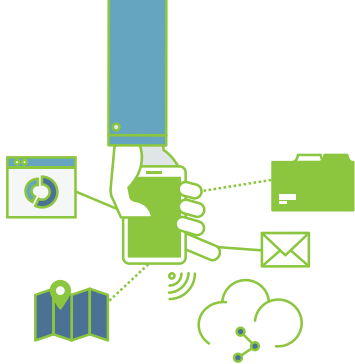
Водночас досі залишилося невирішеним одне з найважливіших питань імплементації Закону України «Про доступ до публічної інформації» – наявність інституційно спроможного, потужного та незалежного органу, який здійснює ефективний контроль за виконанням розпорядниками публічної інформації вимог цього Закону. З моменту прийняття Закону України «Про доступ до публічної інформації» функцію з нагляду за його виконанням здійснювали органи прокуратури, адже саме ця інституція на той час мала повноваження загального нагляду за дотриманням законодавства України. Такий підхід виявився вкрай неефективним через відсутність передбаченої законом адміністративної чи іншої відповідальності за спеціальним складом (відповідна стаття Кодексу України про адміністративні правопорушення [2] з'явилася лише 2014 року). Приписи органів прокуратури до посадових осіб розпорядників за порушення вимог законодавства про доступ не створювали жодних суттєвих наслідків для порушників і не виливалися в системні правові позиції чи рекомендації.

Реформа прокуратури та перегляд повноважень органів цієї системи, що відбулися наприкінці 2014 року, призвели до необхідності пошуку іншої інституції, яка б здійснювала ефективний контроль за дотриманням законодавства у сфері доступу до публічної інформації. Для цього було внесено необхідні зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення, зокрема у статтю 255, яка наділила Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(Омбудсмана) повноваженнями складати протоколи про адміністративні правопорушення у сфері доступу до інформації.

Наразі в Україні існують два окремих способи врегулювання спорів у сфері доступу: оскарження до суду, який повноважний приймати рішення щодо суті справи (тобто визначати, чи правомірною була відмова розпорядника надати доступ до інформації у порядку, передбаченому законом), та оскарження до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, регіональні представники якого складають протоколи про факти порушення права на доступ до інформації, котрі своєю чергою є підставою для накладення судом адміністративного стягнення.

Такі зміни мали результат, і посадові особи розпорядників публічної інформації, які неправомірно відмовляли в доступі до неї, постали перед судом у справах про притягнення до адміністративної відповідальності. Однак через недосконалість порядку притягнення до відповідальності та брак матеріальних і кадрових ресурсів Офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини далеко не всі скарги щодо порушення права на доступ до інформації завершувалися притягненням винних до відповідальності та накладенням стягнення. Крім того, функція здійснення парламентського контролю за дотриманням прав людини, яку відповідно до Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» [3] виконує цей орган, не збігається з наданими йому повноваженнями щодо ініціювання притягнення до адміністративної відповідальності. Парламентський контроль особливий порівняно зі звичайними видами державного контролю, тож ані місце у структурі державних органів, ані правомочність Омбудсмана не характеризують його як орган примусової сили держави.

ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТА НОВИЙ КОНТРОЛЮЮЧИЙ ОРГАН У СФЕРІ ДОСТУПУ

Основні аргументи на користь створення окремого незалежного органу – його оперативність і безоплатність. Захист права на доступ до інформації, який зараз надає Омбудсман, не пов'язаний із додатковими матеріальними витратами для скажників, проте оперативність та ефективність контролю від Омбудсмана страждає через недосконалий механізм притягнення до адміністративної відповідальності, передбачений нормами Кодексу України про адміністративні правопорушення. Представники Омбудсмана фіксують факт здійснення правопорушення у протоколі, проте самостійно до відповідальності притягати не можуть. Протокол направляють на розгляд суду, який відповідно до вимог Кодексу України про адміністративні правопорушення притягає винну особу до відповідальності, проте лише за умови, що не минув тримісячний строк з моменту вчинення порушення. Представники Омбудсмана також не наділені повноваженнями, які б давали змогу здійснювати ефективне розслідування порушень, як, наприклад, не мають права примусового приведення особи, підозрюваної у вчиненні правопорушення. Приписи Омбудсмана мають рекомендаційний характер, і для притягнення до відповідальності за невиконання законних вимог Уповноваженого його представники мусять знову-таки складати окремий протокол про адміністративне правопорушення, який передають на розгляд суду.

Попри недосконалість описаного вище механізму притягнення до адміністративної відповідальності, кількість звернень до Омбудсмана невпинно зростає щороку, адже

інший спосіб оскарження відмов у доступі до інформації – звернення з позовом до суду – пов’язаний із додатковими матеріальними витратами та труднощами. Однією з перешкод активісти у сфері доступу визнають високу ставку судового збору. На сьогодні за розгляд позову у першій інстанції запитувач інформації має сплатити судовий збір у розмірі близько 28 дол. США і збір у розмірі близько 57–71 дол. США за розгляд справи в апеляції. Хоча в абсолютних цифрах такий судовий збір може не видаватися непосильним, але з огляду на природу відносин, щодо яких виник спір, такий розмір судового збору несправедливий. Не менш важлива перешкода на шляху до відновлення порушеного права на доступ до інформації – тривалий розгляд судових справ.

Основний виклик щодо запровадження окремого спеціалізованого органу з доступу – одноосібного чи колегіального (наприклад, Інформаційного комісара чи Інформаційної комісії) – та забезпечення його ефективної роботи полягає у винайденні такого способу його обрання чи призначення, який гарантуватиме незалежність цього органу. Зі збільшенням обсягу повноважень і реального впливу цього органу на вирішення питань про надання інформації, особливо такої, що стосуватиметься інформації високого суспільного інтересу, збільшуватиметься і прагнення політичних сил встановити контроль над цим органом. Спосіб обрання чи призначення такого органу має забезпечити його від політичного впливу і не зробити посади в цьому органі предметом політичних торгів і домовленостей. Аналіз, проведений у Звіті Директорату інформаційного суспільства DGI (2016) SASG/2016/07 [4], допускає можливість існування такого органу в системі державних органів України та містить пропозиції щодо його можливої структури.

Варто зазначити, що низку законодавчих ініціатив, зокрема законопроект № 2913, вносили до Верховної Ради України (далі – парламент) для виправлення ситуації. Проте від 2014 року жоден законопроект, який би суттєво покращував законодавство про доступ, не знайшов підтримки парламенту. Так само на тлі загального позитивного прогресу 2011–2018 років у сфері доступу до публічної інформації неприємним сюрпризом стала невдала спроба

ратифікації Конвенції про доступ до офіційних документів, так званої Конвенції Тромсо (далі – Конвенція). Попри загальне позитивне ставлення до Конвенції та адвокацію від громадського сектору, в парламенті не набралось достатньо голосів для прийняття закону про ратифікацію Конвенції. Треба визнати, що стандарти доступу до інформації, встановлені Конвенцією, не вищі за стандарти, передбачені національним законодавством України, проте механізми міжнародного контролю, які запроваджує Конвенція, безумовно, сприяли б прозорості урядів Ради Європи. Зокрема запровадження механізму міжнародного контролю за дотриманням права на доступ до офіційних документів і виведення цього права на конвенційний рівень могли б надати йому додаткової ваги та запобігали б спробам його спотворення чи знецінення засобами національного законодавства надалі.

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО – РУШІЙ ПРОГРЕСУ В ДОСТУПІ

Велику роль в імплементації положень законодавства про доступ відіграв громадський сектор і неурядові організації. Інструменти, передбачені Законом України «Про доступ до публічної інформації», були на часі, і їх запровадження знайшло широку підтримку донорських організацій. Численні тренінги та освітні курси для активістів, журналістів, розпорядників публічної інформації досі користуються великим попитом. Водночас належна координація зусиль зацікавлених сторін забезпечила поступ в імплементації законодавства про доступ до публічної інформації. Наприкінці 2015 року низка громадських організацій спільно з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини об'єдналися у неформальну платформу «Омбудсман+», що дало змогу, зокрема, координувати роботу в межах моніторингів стану виконання вимог законодавства про доступ. Доти громадські організації здійснювали моніторинги стану дотримання законодавства про доступ за своїми власними, часто недостатньо повними методологіями, що призводило до виникнення неузгодженостей і протилежних оцінок. Натомість скоординована робота за участі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини призвела у результаті достворення єдиної методології та проведення першого всеосяжного моніторингу в усіх областях України 2017 року.

ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ І ВІДКРИТІ ДАНІ

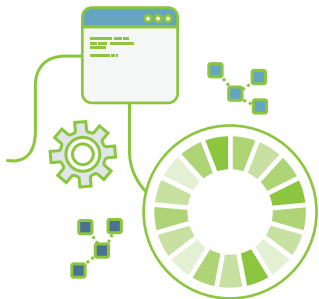
Громадські активісти та журналісти використовують доступ до публічної інформації як інструмент щоденного вжитку, користуючись переважно найбільш відомим способом доступу – поданням запитів. Щорічне зростання кількості запитів на доступ до інформації викликає нарікання розпорядників. Поряд із найбільш простим та очевидним способом доступу до публічної інформації – отриманням інформації безпосередньо від розпорядника у відповідь на запит – Закон України «Про доступ до публічної інформації» передбачив ще й обов’язок розпорядників оприлюднювати інформацію в різний спосіб, зокрема у вигляді відкритих даних.

Положення Закону України «Про доступ до публічної інформації» забороняють розпорядникам відмовляти у відповіді на запит, покликаючись на те, що інформація, яку хоче отримати запитувач, міститься у вільному доступі, наприклад, оприлюднена розпорядником на своєму сайті. Таке становище не стимулює розпорядників докладати зусиль до повного і своєчасного оприлюднення інформації, хоча вимогу оприлюднювати інформацію певних категорій і в певному обсязі передбачено законом і невиконання такої вимоги може зумовити адміністративну відповідальність для посадових осіб розпорядника.

Особливо критичні прогалини можна спостерігати в частині оприлюднення відкритих даних. Закон було доповнено статтею з такою вимогою 2015 року, і відповідно до

приписів Закону «Про доступ до публічної інформації» та Закону України «Про відкритість використання публічних коштів» [5] інформацію у формі відкритих даних розпорядники мають оприлюднювати на власних веб-сайтах, а також на Єдиному державному веб-порталі відкритих даних: <https://data.gov.ua/> та Єдиному веб-порталі використання бюджетних коштів: <https://spending.gov.ua/edata>. Постанова Кабінету Міністрів України № 835, від 21 жовтня 2015 року, яка регулює порядок оприлюднення та передбачає, які набори даних має оприлюднити розпорядник, наразі потребує суттєвого оновлення. Розпорядники публічної інформації виправдовують таку прогалину виконанні вимог щодо оприлюднення у форматі відкритих даних низьким технічним оснащенням і недостатньою кваліфікацією працівників, яка своєю чергою спричинена плінністю кадрів. Це свідчить про необхідність посилення контролю від Омбудсмена та наявність поля для діяльності громадських активістів, а також організацій, які займаються підвищенням кваліфікації державних службовців.

Нині доточно говорити про існування масивів публічної інформації у форматі відкритих даних, достатніх для якісної машинної обробки, проте останні роки показують позитивну динаміку в їх накопиченні. Наприклад, наприкінці вересня 2018 року оприлюднено рейтинг країн світу щодо розвитку відкритих даних Open Data Barometer, за результатами якого Україна продемонструвала суттєвий прогрес у впровадженні відкритих даних, покращивши свій рейтинг на 25 сходинок порівняно з попередніми роками.

ЦІЛІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ І ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Окремо варто зазначити важливість забезпечення повного, своєчасного та безперешкодного доступу до публічної інформації з погляду прогресу в досягненні Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР) для України. 2017 року Міністерство економічного розвитку та торгівлі України підготувало Національну доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» [6], яка визначила базові показники для досягнення ЦСР в Україні. Як зазначено у Доповіді, у консультаціях, які передували її підготовці, взяли участь більш як 800 провідних експертів у тематичних сферах ЦСР. Проте серед досліджених у Доповіді показників не знайшов свого відображення індикатор ЦСР 16.10.2 «Кількість країн, які приймають та впроваджують конституційні, законодавчі і/та політичні гарантії для доступу до інформації»). Сподіваємося, цю прогалину буде заповнено 2019 року, адже складно переоцінити вплив доступу до інформації на прогрес і в досягненні Цілі 16 «Мир, справедливість та сильні інститути», і в усіх ЦСР загалом.

Водночас прогрес України у виконанні індикатора ЦСР 16.10.2 було оцінено під час міжнародного моніторингу, проведеного 2017 року організацією Centre for Law and Democracy (Канада), в рамках ініціативи Freedom of Information Advocates Network. Участь у ньому взяли громадські організації з різних країн, зокрема й від України, які надали свої звіти про стан імплементації законодавства про доступ. Методологія оцінки базувалася на метаданих, розроблених ЮНЕСКО для ЦСР 16, і мала на меті означити базис для державної самооцінки на наступні роки. Зведений звіт з оцінки індикатора ЦСР 16.10.2 відповідно

до методології Мережі адвокатів за свободу інформації (FOIANet) [7] засвідчив високий рівень відповідності індикатора в Україні та загалом схвально оцінив прогрес України в імplementації гарантій доступу до інформації.

Зважаючи на наявність реального прогресу в доступі до публічної інформації в Україні, належна оцінка на міжнародному рівні здатна покращити імідж держави у світі та стане хорошим мотивувальним чинником у майбутньому. Тож усім зацікавленим у цьому процесі – громадським активістам, неурядовим організаціям, органам влади та Омбудсману – варто докласти більше зусиль для підвищення обізнаності щодо впливу доступу до інформації на прогрес у досягненні ЦСР і розробити план заходів з оцінки та покращення виконання індикатора 16.10.2 ЦСР на державному рівні.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Узагальнюючи, можна сказати, що прогрес у сфері доступу до публічної інформації впродовж 2011–2018 років був відчутним і справив потужний вплив на посилення антикорупційної діяльності та процесів, які сприяють розбудові прозорого та демократичного урядування. Проте низка питань ще потребують вирішення для перетворення ситуативного успіху у стале досягнення. Прогрес попередніх років має бути закріплений на рівні державної політики, а подальший поступ – втілений у плани державних органів на всіх рівнях і забезпечений ефективним контролюючим органом.

Враховуючи висловлені вище рекомендації, спрямовані на покращення стану імплементації законодавства про доступ до публічної інформації, можна запропонувати:

Державним органам і розпорядникам публічної інформації – забезпечити повний доступ до публічної інформації через підвищення рівня обізнаності розпорядників інформації, моніторингу та ефективного контролю, а також дотримання вимог щодо повного оприлюднення публічної інформації для зменшення навантаження на розпорядників і контролюючий орган.

Державі та контролюючому органу – впроваджувати механізми ефективного контролю та швидкого усунення порушень у сфері права на доступ до інформації, зокрема через запровадження незалежної інституції, повноважної та спроможної

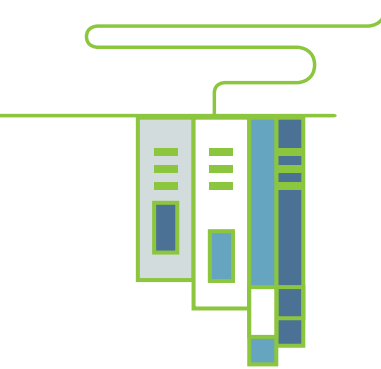
здійснювати такий контроль і захищати право на інформацію у доступний кожному спосіб. Підвищувати спроможність наявного контролюючого органу. Здійснювати широку освітню та роз'яснювальну роботу серед розпорядників публічної інформації та запитувачів з питань, які спричиняють найбільшу кількість порушень.

Розпорядникам інформації та громадянському суспільству – якомога ширше використовувати можливості «проактивного» доступу – оприлюднення та використання інформації, зокрема у форматі відкритих даних. Задля контролю за належним оприлюдненням необхідно підсилити експертизу Офісу Омбудсмана та його регіональних представників щодо вимог до оприлюднення інформації та відкритих даних.

Державі та громадянському суспільству – забезпечити поступ України у виконанні Цілей сталого розвитку як стратегічного плану, підвищення рівня виконання Цілей сталого розвитку 16 «Мир, справедливість та сильні інституції» та, зокрема, індикатора 16.10.2, який відображає запровадження та реалізацію законодавчих гарантій вільного доступу до публічної інформації. Розробка на державному рівні плану у досягненні Цілей сталого розвитку, моніторинг та оцінка стану виконання такого плану стимулюватиме подальший рух і слугуватиме дорожньою картою наступних законодавчих ініціатив.

ДЖЕРЕЛА

1. Закон України «Про доступ до публічної інформації»

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення.

3. Закон України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини».

4. Звіт DGI (2016) SASG/2016/07 (Директорату інформаційного суспільства та протидії злочинності Департаменту інформаційного суспільства, медіа та інтернету) щодо аналізу розподілу повноважень державних установ у сфері інформаційної політики та медіа в Україні, підготовлений на базі експертного висновку Ів Саломон, Тані Кершеван Смоквіної та Наташі Пірч Мусар, SASG/2016/07 26 вересня 2016 року.

5. Закон України «Про відкритість використання публічних коштів».

6. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна».

7. Зведений звіт з оцінки індикатора ЦСР 16.10.2 відповідно до методології Мережі адвокатів за свободу інформації.

**MINISTRY OF
FOREIGN AFFAIRS
OF DENMARK**
Danida

Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні

Кловський узвіз 1, Київ, Україна 01021

Тел: +380 44 253 93 63 (загальна довідка)

Факс: +380 44 253 26 07

www.ua.undp.org

www.facebook.com/UNDPUkraine

Twitter: @UNDPUkraine

